

Починок Н. В. Облік витрат на формування та розвиток персоналу / Реформування економіки України: стан та перспективи: зб. мат. VI міжнар. наук.-практ. конф., (24–25 листопада 2011 р., м. Київ). – К. : МІБО КНЕУ, 2011. – С. 202–205.

Починок Н.В.

аспірант

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ОБЛІК ВИТРАТ НА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ

Облік як інформаційна база для прийняття управлінських рішень є цінним інструментом в управлінні персоналом. При цьому пріоритетним напрямком є отримання даних для визначення ефективності використання персоналу та обґрунтування потреби у вкладеннях в розвиток та відтворення персоналу при розподілі інвестиційних ресурсів в межах підприємства. Чинна практика показує, що витрати, пов'язані з персоналом списуються по мірі їх виникнення, тому вартість такого ресурсу як персонал не розраховується, відтак немає об'єктивної інформації для визначення впливу понесених витрат на фінансові результати діяльності, а тим більше для інтенсивного нарощення людського капіталу підприємства.

Поділ витрат на персонал за фазами процесу відтворення (формування використання, розвиток, вибуття) дозволяє частково вирішити окреслену проблему. За своєю суттю витрати процесу придбання та розвитку персоналу підприємства є інвестиціями в людський капітал підприємства, оскільки їх вартість може бути достовірно визначена (наприклад, шляхом складання кошторисів витрат); у результаті їх збільшення передбачається в майбутньому отримання певних економічних вигод; контролюються підприємством (за наявності відповідних трудових угод, контрактів). Саме тому такі витрати можуть обліковуватись шляхом капіталізації в структурі активу балансу, тим самим урівноважуючи балансову вартість підприємства з ринковою. Витрати ж на утримання (використання) персоналу, в тому числі, ті що включаються до складу фонду оплати праці і витрати соціального характеру варто відображати

відповідно до витратного підходу. Схожу позицію висловлює і Нападовська Л.В., пропонуючи розподіляти витрати на людський капітал на: 1) витрати на просте відтворення робочої сили; 2) витрати на підвищення якісного рівня людського капіталу (залучення необхідних фахівців, витрати на навчання, підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня) [1, с.365].

Чинними правилами бухгалтерського обліку передбачено відображати витрати на формування персоналу в структурі організаційних витрат (рахунок 92 «Адміністративні витрати»). Однак, вказані витрати можуть бути досить значними для підприємства. Наприклад, при підборі працівника вищої ланки витрати на оголошення часто становлять від 10 до 20% його річної заробітної плати. При підборі працівників за допомогою кадрових агентств, що надають послуги з пошуку та підбору кадрів шляхом проведення консультацій, тестування і спеціалізованих тренінгів для шукачів робочих місць їх гонорар складає від 12 до 20% річної заробітної плати потенційного працівника [2, с.276]. Тому віднесення цієї суми на витрати, пов'язані з господарською діяльністю одноразово може: по-перше, спотворити поточний фінансовий результат підприємства, порушуючи принцип нарахування та відповідності доходів та витрат; по-друге, призвести до втрати контролю над понесеними витратами в зв'язку з відсутністю відокремленої по них інформації.

Зважаючи на це, пропонуємо витрати на формування відповідних категорій персоналу за джерелами набору капіталізувати на рахунку 154.9.1 «Вкладення в формування персоналу» (154.9 «Вкладення в персонал») до субрахунку 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів». Створення відповідної номенклатури аналітичних рахунків з подальшим їх віднесенням на рахунок 129.1 «Контракти про найм» до субрахунку 129 «Трудові угоди» дасть можливість підвищити інформативність обліку, контролювати цільове використання та ефективність (вигоди для підприємства, отримані в результаті вибору оптимального варіанту залучення персоналу) понесених витрат на формування працівників, а також збільшити балансову вартість підприємства.

При укладанні трудового договору з потенційним працівником, договору цивільно-правового характеру, включаючи договір підряду чи спеціальний договір з організаціями, підприємствами (про надання персоналу), витрати, пов'язані з його найманням можуть бути списані посередництвом амортизації на поточні витрати за видами діяльності підприємства рівними частинами впродовж дії договору (Дт 133.9.1 Кт 129.1; Дт 23, 91, 92, 93 Кт 133.9.1). У випадку, якщо понесені витрати на формування персоналу не дали очікуваного результату, вони списуються на інші операційні витрати підприємства одноразово.

За аналогічною схемою пропонуємо витрати понесені підприємством на навчання чи перенавчання працівників капіталізувати на окремому аналітичному рахунку 154.9.2 «Вкладення в розвиток персоналу» (154.9 «Вкладення в персонал») до субрахунку 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» для подальшого їх віднесення на рахунок 129.2 «Контракти про навчання» до субрахунку 129 «Трудові угоди» з метою ведення контролю за такими витратами та подальшого визначення ефективності їх понесення.

Саме тому стимулом для підприємства інтенсивно нарощувати людський капітал може бути не лише упорядкованість трудового та податкового законодавства, надання податкових пільг і усвідомлення потенційних конкурентних переваг за рахунок висококваліфікованого персоналу, а й відображення понесених витрат в складі активу балансу (капіталізування вкладень в формування та розвиток персоналу) посередництвом внесення відповідних доповнень до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» та Інструкції № 291 [3].

Список використаних джерел

1. Теорія бухгалтерського обліку : монографія / Л.В. Нападовська, М. Добія, Ш. Сандер, Р. Матезіч; за заг. ред. Л.В. Нападовської. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. - с. 735.
2. Одегов Ю.Г., Никонова Т.В. Аудит и контроллинг персонала: Учебное

пособие. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Издательство «Экзамен», 2004. — 544 с.

3. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 // режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.